

Για το μάθημα των Θρησκευτικών και τα σχολικά βιβλία (Ανέστης Χ. Βλαχόπουλος)

/ Πεμπτούσια

“κι είναι καιρός να πούμε τα λιγοστά μας λόγια γιατί η ψυχή μας αύριο κάνει πανιά

(Γ. Σεφέρης Ένας γέροντας στην ακροποταμιά)

Κατ' αρχήν δύο γενικές παρατηρήσεις:

Η πρώτη: Όπως έχει φανεί στην τρέχουσα σχολική πράξη της Α/θμιας εκπαίδευσης ,πολλά από τα σχολικά εγχειρίδια είναι προβληματικά (άλλα περισσότερο και άλλα λιγότερο). Ιδιαίτερα αυτά της Γλώσσας, της Γραμματικής, των Μαθηματικών, της Ιστορίας και βέβαια του μαθήματος των Θρησκευτικών για τα οποία και ο λόγος. Τούτο συμβαίνει διότι-κατα την άποψη μου- δεν ακολουθήθηκε η επιστημονική δεοντολογία κατά τη διαδικασία υλοποίησής τους. Δηλ. όλα τα στάδια της: Ανάθεση, 1η συγγραφή, δοκιμαστική-πειραματική εφαρμογή σε διαφορετικά σχολεία (σταθμισμένο δείγμα), ανατροφοδότηση με κριτικές παρατηρήσεις και λειτουργικές επισημάνσεις των εκπαιδευτικών και των μαθητών για τα περιεχόμενα και την συνακόλουθη μεθοδολογία, τροποποίηση , 2η συγγραφή και

τελική εκτύπωση.

Η δεύτερη: Επισκέφτηκαν κάποτε έναν μεγάλο Αββά στην έρημο και του είπαν:

«Πάει χάλασε η εποχή μας, δεν υπάρχουν πια Πνευματικοί. Ο άγιος Γέροντας τους απάντησε: «Γίνετε Σεις Πνευματικοί και θα βρείτε τους Πνευματικούς...» Νομίζω πως αν ήταν σήμερα ανάμεσα μας, αντίστοιχα θα μας έλεγε» Γίνετε σεις θρησκευτικοί και θα βρείτε τα Θρησκευτικά».

Για τα συγκεκριμένα βιβλία έχουμε ακούσει και διαβάσει εκατέρωθεν αιτιάσεις και αντεγκλήσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων προσώπων και φορέων. Εμένα όμως ο νους μου πάει στη φράση του ευαγγελίου για τον Χριστό «ούτος εν μέσω αυτών διήρχετο» όταν πολλοί κινήθηκαν με άγριες διαθέσεις εναντίον Του. Και στην άλλη φράση «και των θυρών κλεισμένων όπου ήσαν οι μαθηταί συνηγμένοι δια τον φόβον των Ιουδαίων, ήλθεν ο Ιησούς και έστη εις το μέσον, και λέγει αυτοίς• ειρήνη υμίν. (Ιωάννου, Κ 17-31)

Σκέφτομαι λοιπόν, πως έτσι χρειάζεται να κινηθείς ως εκπαιδευτικός. Εν μέσω των αντιξοοτήτων και από τις «κλειστές πόρτες» να διέρχεσαι και να περαιώνεις τη διδασκαλία σου έξυπνος και εν εγρηγόρσει, κομίζοντας το πνευμα της αληθείας και της ειρήνης (κατά το ετοιμάσθην και ουκ εταράχθην. Ψαλ. 118, 60.)

Άρα κρατάς από το βιβλίο, ό,τι καλό- π.χ. τα κείμενα της Γραφής και των Πατέρων- αντιπαρέρχεσαι τα προβληματικά και δυσνόητα, και εμπλουτίζεις το

μάθημα με κείμενα, δραστηριότητες και οπτικοακουστικό υλικό της επιλογής σου. Αν ξέρεις τι κάνεις και γνωρίζεις να το αιτιολογήσεις γνωστικά και επιστημονικά δηλ παιδαγωγικά - ψυχολογικά - μεθοδολογικά, τότε κανένας σχολικός σύμβουλος, κανένα παιδαγωγικό ινστιτούτο και κανένας υπουργός, με άλλα λόγια κανένας «Καίσαρας» δε μπορεί και δεν θα έχει λόγο να σε σταματήσει.

Αρκεί - να το προσέξουμε αυτό - ό,τι κάνεις να είναι στο πλαίσιο του Γενικού Σκοπού του ΜτΘ και των ειδικών Σκοπών με τους επί μέρους στόχους των διαφόρων ενοτήτων, όπως αυτοί περιλαμβάνονται στο Α.Π.Σ .

Δύο παραδείγματα:

1ο. Στο κεφ. της Στ' δημοτικού, για τους πρώτους χριστιανούς και τις κοινότητές τους, τι πιο εποπτικό και λειτουργικό για τα παιδιά, από τον Κύκλο του Αββά Δωροθέου. Δεν τον περιέχει ο ονομαζόμενος «φάκελος» του μαθήματος, κανείς όμως δε σου απαγορεύει να το χρησιμοποιήσεις...

2ο. Διαθεματική, αλληλοδιείσδυση με άλλα μαθήματα έτσι ώστε το ένα να ενισχύεται από το άλλο. π.χ. Κλάσματα: Διαθεματική προσέγγιση με Θρησκευτικά , Μαθηματικά και Γλώσσα,(Περικοπή πολλαπλασιασμού των άρτων («και ήσαν το περισσεύον των κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις » Ματθ. ιδ' 14-22) ,

Στο μάθημα ο δάσκαλος έχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Ο ζωντανός φορέας της γνώσης και των αξιών, στο πλαίσιο, ασφαλώς, της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και μάθησης. Οι αρχαίοι Έλληνες της κλασικής εποχής, προτιμούσαν

τον ζωντανό λόγο του δασκάλου. Τον γραπτό τον ονόμαζαν κείμενο ,θεωρώντας τον ως κάτι που, από μόνο του, κείται νεκρό. Αν ο δάσκαλος έχει προετοιμάσει κατάλληλα το μάθημα, έχει να δώσει. Αν όμως απλά επαναπαύεται στην τυπική και κατά γράμμα διεκπεραίωση, βολευόμενος και αρκούμενος μόνο στα ανάπηρα περιεχόμενα και τη σειρά τους στα υπό κρίσιν βιβλία, τότε πολύ λίγα πράγματα μπορεί να επιτύχει, γνωστικά, συναισθηματικά ακόμα και ψυχοκινητικά. Διότι το γράμμα αποκτείνει. .(το γαρ γράμμα αποκτείνει, το δε πνεύμα ζωοποιεί. Β Κορ. 3,6).